

การออกเสียงพยัญชนะภาษาไทยของผู้พูดภาษาลัวะ จังหวัดน่าน Thai Consonants Pronunciation of Lua Speakers, Nan Province

ชมนาด อินทจามรรัช
Chommanad Intajamornrak

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
Asst. Prof. Dr., Linguistics Section, Faculty of Humanities, Naresuan University

*Corresponding author Email: chommanadi@nu.ac.th

(Received: January 30, 2021; Revised : March 25, 2021; Accepted: May 5, 2021)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบการออกเสียงพยัญชนะภาษาไทยมาตรฐานที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะ 4 ภาษาลัวะ ที่พูดในจังหวัดน่านประกอบไปด้วย 1) ภาษาลัวะมัลบ้านสากดกลาง 2) ภาษาลัวะมัลบ้านเกวต 3) ภาษาลัวะมัลบ้านตาหลวงและ 4) ภาษาลัวะไปรบ้านห้วยลอมรายการคำสำหรับบันทึกเสียงครอบคลุมพยัญชนะภาษาไทยที่ปรากฏเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว 21 หน่วยเสียง พยัญชนะต้นควบกล้ำ 11 หน่วยเสียง และพยัญชนะท้าย 9 หน่วยเสียง ผู้บอกภาษาเป็นผู้พูดภาษาลัวะจำนวนวิธภาษาละ 5 คน รวมเป็น 20 คน เก็บข้อมูลโดยการให้ผู้บอกภาษาออกเสียงรายการคำที่จัดเรียงแบบสุ่มจำนวน 5 รอบ ในกรอบประโยค “พูด.....อีกที” สรุปลำดับคำทดสอบสำหรับการวิเคราะห์เสียงพยัญชนะทั้งสิ้น 4,100 คำทดสอบ จากนั้นบันทึกเสียงผู้บอกภาษาด้วยคอมพิวเตอร์ ผลการวิจัยพบว่า หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวที่ผู้พูดภาษาลัวะออกเสียงไม่ถูกต้องได้แก่ /f/ /s/ และ /r/ โดยออกเป็นเสียง [phw][ch] และ[l] ตามลำดับ พยัญชนะต้นควบกล้ำเป็นปัญหาในการออกเสียงของผู้พูดภาษาลัวะทั้งที่เป็นพยัญชนะต้นควบกับเสียง /r/ ได้แก่ /kr//khr//pr//phr//tr/ และพยัญชนะต้นควบกับเสียง /l/ ได้แก่ /kl//kh//pl//phl/มีเพียงพยัญชนะต้นควบกับเสียง /w/ ได้แก่ /kw//khw/ เท่านั้น ที่ผู้พูดภาษาลัวะออกเสียงได้ถูกต้องทั้งหมด ในส่วนของพยัญชนะท้ายพบว่าผู้พูดภาษาลัวะสามารถออกเสียงพยัญชนะท้ายภาษาไทยได้ถูกต้องทั้งหมด อาจกล่าวได้ว่า การออกเสียงพยัญชนะภาษาไทยของผู้พูดภาษาลัวะได้รับอิทธิพลจากภาษาแม่ซึ่งก็คือภาษาลัวะ และวิธภาษาลัวะที่มีหน่วยเสียงแตกต่างจากภาษาไทยมากกว่าจะเกิดการแทรกแซงทางเสียงมากกว่าวิธภาษาลัวะที่มีหน่วยเสียงใกล้เคียงกับภาษาไทย

คำสำคัญ: พยัญชนะภาษาไทย ผู้พูดภาษาลัวะ การออกเสียงพยัญชนะ

Abstract

This paper aimed to analyze and compare the Thai consonants pronunciation of the speakers of four Lua dialects in Nan Province which were 1) Ban Sakad Klang Lua Mal, 2) Ban Kwet Lua Mal, 3) Ban Ta Luang Lua Mal, and 4) Ban Huay Lom Lua Pray. The wordlist comprised of Thai consonants occurring in initial, cluster and final position for

a total of 41 words. The informants were 20 Lua speakers (five for each language). They were asked to pronounce each test word five times randomly in the sentence frame “say....again”. Total number of test tokens for acoustical analysis was 4,100. The data were recorded directly onto a computer. The results showed that the initial consonants /f/ /s/ and /r/ are wrongly pronounced as [phw] [ch] and [l] respectively. The consonant clusters, both in Consonant + /r/; /kr//khr//pr//phr/ /tr/ and Consonant + /l/; /kl/ /kh/ /pl/ /phl/, were also wrongly pronounced. Only the consonant clusters which were Consonant + /w/; /kw/ /khw/ were all correctly pronounced, as same as the final consonants that the Lua speakers could pronounce all Thai final consonants. It could say that the pronunciation of Thai consonants and tones by Lua speakers was influenced by their mother tongue which was the Lua language. The Lua dialects, which were more different to Thai sound system, were highly interfered than those dialects, which had similar sound system to Thai.

Keywords: Thai consonants, Lua speakers, Consonant pronunciation

บทนำ

ความแตกต่างของระบบเสียงเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาการออกเสียงสำหรับผู้ที่ไม่ได้พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่ เช่น การเป็นภาษามีวรรณยุกต์และภาษาไม่มีวรรณยุกต์ (ขมนาด อินทจามรรักษ์, 2562ก; ขมนาด อินทจามรรักษ์, 2559; ฤทัยวรรณ ปานชา, 2560; ผณิตทรา ธีรานนท์, 2559; ธนภัทร สิ้นธวชีวะ, 2552; ณัฐพงษ์ วงษ์อำไพ, 2552) ในส่วนของพยัญชนะก็เช่นเดียวกัน เช่น ปัญหาการออกเสียงคำในภาษาไทยของนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงและมอญ จังหวัดกาญจนบุรี ของสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2558) ปัญหาในการออกเสียงพยัญชนะท้ายในผู้พูดภาษากะเหรี่ยงและการศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการออกเสียงพยัญชนะท้าย เช่นงานของกฤษฎณา สุวรรณลพ (2550) สุวิทย์ ชาวไทย (2549) นฤมล มหาไพบูลย์ (2547) เป็นต้น

ชาวลัวะในจังหวัดน่าน เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจำนวนมากเป็นอันดับ 3 รองจากคนเมืองน่านและลื้อ โดยมีประชากรกว่า 34,600 คน คิดเป็นร้อยละ 7.24 ของประชากรทั้งจังหวัด (ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และคณะ, 2550) ซึ่งเป็นคนละกลุ่มชาติพันธุ์กับชาวลัวะในจังหวัดเชียงใหม่และแม่ฮ่องสอน ชาวลัวะอาศัยกระจัดกระจายอยู่ในหลายอำเภอของจังหวัดน่าน เช่น อำเภอบ่อเกลือ อำเภอปัว อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอเชียงกลาง เป็นต้น ดิฟฟลอธ (Diffloth, 1985) ได้จัดภาษาลัวะไว้ในตระกูลมอญ-เขมร สาขามอญ-เขมรเหนือ สาขาย่อยขมุอีก ชาวลัวะจังหวัดน่านเป็นผู้พูดสองภาษา โดยพูดภาษาลัวะเป็นภาษาแม่ และสามารถพูดภาษาคำเมืองน่านได้ บางคนโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่เป็นผู้พูดหลายภาษา เนื่องจากสามารถพูดภาษาไทยมาตรฐานได้ด้วยเมื่อพิจารณาหน่วยเสียงที่ฟิลเบค (Filbeck, 1978 อ้างถึงใน ขมนาด อินทจามรรักษ์, 2552) ได้ศึกษาไว้จะเห็นได้ว่าระบบเสียงภาษาลัวะมีความแตกต่างจากภาษาคำเมืองน่านและภาษาไทยมาตรฐาน เช่น พยัญชนะต้นและพยัญชนะท้าย และวรรณยุกต์ ความต่างนี้เองเป็นหนึ่งในสาเหตุของปัญหาการออกเสียงภาษาคำเมืองน่านและภาษาไทยมาตรฐาน

ฟิลเบค (Filbeck, 1978) แบ่งกลุ่มภาษาลัวะออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ภาษามัลและภาษาโปร ซึ่งเรียกตามชื่อที่ชาวลัวะเรียกตัวเอง จากนั้นศึกษาภาษาลัวะแนวภาษาศาสตร์เปรียบเทียบเชิงประวัติ โดยสืบสร้างภาษามัลดั้งเดิม (Proto-Mal) ภาษาโปรดั้งเดิม (Proto-Pray) และภาษามัล-โปรดั้งเดิม หรือ ภาษาถิ่นดั้งเดิม¹ (Proto-T'in) นอกจากนี้ ยังได้วิเคราะห์ระบบเสียงภาษามัล 3 ภาษาถิ่น ซึ่งประกอบด้วยระบบเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ เวียนริช (Weinreich, 1968) กล่าวว่า การแทรกแซงภาษาซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อผู้พูดนำลักษณะของภาษาหนึ่งไปใช้ในอีกภาษาหนึ่ง ยิ่งความแตกต่างระหว่างระบบของภาษามีมากเท่าใด ขอบเขตของการแทรกแซงภาษาก็จะยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้นจึงสันนิษฐานได้ว่าผู้พูดภาษาลัวะจะนำสัทลักษณะของเสียงในภาษาลัวะไปใช้ในการออกเสียงภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสียงที่ไม่มีในภาษาลัวะ และผู้พูดวิธภาษาลัวะที่มีหน่วยเสียงแตกต่างจากภาษาไทยมากกว่าจะเกิดการแทรกแซงทางเสียงมากกว่า

อินทจามรรักรักษ์ (Intajamornrak, 2009) ศึกษาคำยืมภาษาไทย² ในภาษามัล พบว่าจากคำศัพท์จำนวน 2,452 คำ พบคำยืมไทยกว่า 800 คำ โดยเมื่อผู้พูดภาษามัลยืมคำภาษาไทยเข้าไปใช้ในภาษา จะมีการปรับรูปแบบการออกเสียงให้สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับเสียงที่มีในภาษาของตน ดังนั้นการเป็นผู้พูดสองภาษาของผู้พูดภาษาลัวะและคำยืมภาษาไทยจำนวนมากในภาษาลัวะงานวิจัยนี้จึงต้องการศึกษาการออกเสียงพยัญชนะภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะ 4 วิธภาษา แบ่งเป็นภาษาลัวะมัล 3 วิธภาษา และภาษาลัวะโปร 1 วิธภาษา ซึ่งผลการศึกษานี้สามารถใช้เป็นความรู้พื้นฐานและแนวทางในการสร้างแบบฝึกออกเสียงพยัญชนะภาษาไทยให้นักเรียนชาวลัวะ

ระบบเสียงพยัญชนะภาษาลัวะ

ขมนาด อินทจามรรักรักษ์ (2552) ศึกษากระบบเสียงภาษาลัวะมัล 3 วิธภาษา และธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และคณะ (2550) ศึกษากระบบเสียงภาษาลัวะโปร ไว้ดังนี้

1. ภาษาลัวะมัลบ้านภูอกอก³

ภาษาลัวะมัลบ้านภูอกอกพูดที่บ้านภูอกอก ตำบลสากด อำเภอบัว จังหวัดน่าน พบว่ามีจำนวนหน่วยเสียงต่างจากภาษาลัวะมัลบ้านเกวตอย่างมาก หน่วยเสียงพยัญชนะมีจำนวน 21 หน่วยเสียง พยัญชนะควบกล้ำสองเสียงและพยัญชนะควบกล้ำสามเสียง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาลัวะมัลบ้านภูอกอก

	ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
เสียงกัก	p ph b	t th d	c	k kh g	ʔ
เสียงนาสิก	m	n	ɲ	ŋ	
เสียงเสียดแทรก		s			h
เสียงข้างลิ้น		l			
เสียงเลื่อน	w		y -yh		

¹ภาษาถิ่นดั้งเดิม ภาษาลัวะดั้งเดิม ภาษามัล-โปรดั้งเดิม หมายถึงภาษาเดียวกันขึ้นอยู่กับผู้วิจัยแต่ละคนใช้

²หมายถึง ภาษาตระกูลไท ได้แก่ ภาษาไทย และภาษาคำเมืองน่าน

³มีการเปลี่ยนแปลงจุดเก็บข้อมูลจากบ้านภูอกอกเป็นบ้านสากดกลาง เนื่องจากความพร้อมและจำนวนผู้บอกภาษากลับบ้านสากดกลาง เป็นชุมชนลัวะที่มีพฤติกรรมการใช้ภาษาลัวะเหมือนกับบ้านภูอกอก และมีระบบเสียงพยัญชนะและสระเหมือนกัน โดยบ้านสากดกลาง (หมู่ 2) มีพื้นที่ติดต่อกับบ้านภูอกอก (หมู่ 4)

ภาษาลัวะมัลบ้านภูอกมีพยัญชนะเพียง 21 หน่วยเสียง หน่วยเสียงที่สามารถปรากฏเป็นพยัญชนะท้าย ได้แก่ /p, -t, -k, -ʔ, -m, -n, -ŋ, -h, -l, -w, -y, -yh/ พยัญชนะควบกล้ำมีเพียง /kw-, khw-, thw-/ เท่านั้น เช่น คำว่า /kwaat/ ‘กวาด’ /khwaa/ ‘ขวา’ /thwaa/ ‘ถวายเป็นคำยืม’ ซึ่งทั้ง 3 คำนี้เป็นคำยืม

2. ภาษาลัวะมัลบ้านเกวต

ภาษาลัวะมัลบ้านเกวต พูดที่บ้านเกวต ตำบลพญาแก้ว อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่านพบว่ามีพยัญชนะ 29 หน่วยเสียง และพยัญชนะควบกล้ำสองเสียง พยัญชนะควบกล้ำสามเสียง ดูหน่วยเสียงพยัญชนะและพยัญชนะควบกล้ำในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาลัวะมัลบ้านเกวต

	ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
เสียงกัก	p ph b	t th d	c	k kh	ʔ
เสียงนาสิก	m hm ⁴ ʔm	n hn	ɲ hɲ	ŋ hŋ	
เสียงเสียดแทรก		s			h
เสียงร่ว		r			
เสียงข้างลิ้น		l hl			
เสียงเลื่อน	w hw		-y hy -yh		

ภาษาลัวะมัลบ้านเกวต มีพยัญชนะทั้งสิ้น 29 หน่วยเสียง ทุกหน่วยเสียงสามารถปรากฏเป็นพยัญชนะต้น ยกเว้นหน่วยเสียง /y/ ส่วนหน่วยเสียงที่สามารถปรากฏเป็นเสียงพยัญชนะท้ายมีดังนี้ /-p, -t, -k, -c, -ʔ, -m, -n, -ɲ, -ŋ, -h, -r, -l, -w, -y, -yh/

พยัญชนะควบกล้ำ ประกอบด้วยพยัญชนะควบกล้ำสองเสียง โดยพยัญชนะควบสามารถเป็นได้ทั้งเสียงเปิด /r l w/ เสียงกัก /p b t/ เสียงกักเสียดแทรก /c/ และเสียงเสียดแทรก /s h/ ได้แก่ /pr- br- kr- phr- khr- pl- bl- kl- phl- khl- kw- cw- sw- rw- phw- thw- khw- mp- mb- nt- ŋk- ɲc- ns- mph- nth- ŋkh-/ และพยัญชนะควบกล้ำสามเสียง ได้แก่ /mpr- mbr- mpl- mbl- ŋkr- ŋkl-/

3. ภาษาลัวะมัลบ้านตาหลวง

ภาษาลัวะมัลบ้านตาหลวง พูดที่บ้านตาหลวง ตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน สามารถแสดงหน่วยเสียงพยัญชนะได้ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาลัวะมัลบ้านตาหลวง

	ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
เสียงกัก	p ph b	t th d	c ɟ	k kh g	ʔ
เสียงนาสิก	m hm	n hn	ɲ hɲ	ŋ hŋ	
เสียงเสียดแทรก		s			h
เสียงข้างลิ้น		l hl			
เสียงเลื่อน	w hw ʔw		y hy -yh		

⁴หน่วยเสียง hm hn hŋ hɲ hl hw hy หมายถึง เสียงก้องกังวานอโฆษะหรือเสียงไม่ก้อง (voiceless) m ɲ n ŋ ɲ ɲ w ɲ y ɲ

พยัญชนะในภาษาลัวะมีจำนวนทั้งสิ้น 30 หน่วยเสียง หน่วยเสียงที่สามารถปรากฏเป็นพยัญชนะท้าย ได้แก่ /-p, -t, -k, -ʔ, -m, -n, -ŋ, -h, -l, -w, -y, -yh/

ส่วนพยัญชนะควบกล้ำมีทั้งพยัญชนะควบกล้ำสองเสียง และพยัญชนะควบกล้ำสามเสียง พยัญชนะควบกล้ำสองเสียง พยัญชนะควบกล้ำสามเสียงสามารถเป็นได้ทั้งเสียงเปิด /y l w/ เสียงกัก /k g/ และเสียงเสียดแทรก /s h/ ได้แก่ /py- by- ky- g- my- sy- phy- thy- khy- pl- bl- kl- phl- khl- kw- phw- thw- khw- lw- sw- ŋk- ŋg- ns- mph- nth- ŋkh-/ พยัญชนะควบกล้ำสามเสียง ได้แก่ /ŋky- mpl- ŋkl- mphl-/

4. ภาษาลัวะไปบ้านห้วยล่อม

ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และคณะ (2550) วิเคราะห์ระบบเสียงพยัญชนะภาษาลัวะไปบ้านห้วยล่อม ซึ่งพูดที่บ้านห้วยล่อม ตำบลภูฟ้า อำเภอปัว จังหวัดน่าน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาลัวะไปบ้านห้วยล่อม

	ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
เสียงกัก	p ph b	t th d	c	k kh g	ʔ
เสียงนาสิก	m	n	ɲ	ŋ	
เสียงเสียดแทรก	f	s			h
เสียงรัว		r			
เสียงข้างลิ้น		l			
เสียงเลื่อน	w ʔw		y ʔy		

หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาลัวะไปบ้านห้วยล่อมมีจำนวนทั้งสิ้น 24 หน่วยเสียง โดยหน่วยเสียงที่สามารถปรากฏเป็นพยัญชนะท้าย ได้แก่ /-p, -t, -c, -k, -ʔ, -m, -n, -ɲ, -ŋ, -h, -r, -l, -w, -y/ ถึงแม้ว่าจำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะเดียวจะน้อยกว่าภาษาลัวะมัลบางวิธภาษา แต่ภาษาลัวะไปมีพยัญชนะควบกล้ำที่ซับซ้อนกว่า

พยัญชนะควบกล้ำประกอบไปด้วย พยัญชนะควบกล้ำสองเสียง โดยพยัญชนะควบกล้ำสามเสียงสามารถเป็นได้ทั้งเสียงเปิด /r l w y/ เสียงกัก /p t/ เสียงกักเสียดแทรก /c/ และเสียงเสียดแทรก /s h/ ได้แก่ /pr- kr- phr- khr- pl- kl- phl- khl- pw- kw- cw- mw- nw- ŋw- sw- lw- rw- phw- thw- khw- chw- phy- khy- mp- nt- ŋk- ɲc- ns- mph- nth- ɲch- ŋkh-/ พยัญชนะควบกล้ำสามเสียง ได้แก่ /mpr- ŋkr- ŋkhr- mpl- ntw- khlw- ŋkhw-/ และพยัญชนะควบกล้ำสี่เสียง ได้แก่ /ŋkrw-/

วิธีดำเนินงานวิจัย

1. การคัดเลือกผู้บอกภาษา

ผู้บอกภาษาต้องพูดภาษาลัวะเป็นภาษาแม่ ใช้ภาษาลัวะในชีวิตประจำวันไม่เคยออกไปทำงานนอกพื้นที่เป็นระยะเวลาติดต่อกันนาน 6 เดือน และมีอายุระหว่างการออกเสียงปกติ อายุระหว่าง 45-60 ปี จำนวนวิธภาษาละ 5 คน รวมเป็น 20 คน

2. การคัดเลือกหมู่บ้านสำหรับเก็บข้อมูล

จุดเก็บข้อมูลจะใช้จุดเดียวกับงานของชนชาติ อินทจามรรักษ์ (2552) เนื่องจากเป็นจุดเก็บข้อมูลที่แบ่งวิธภาษาย่อยตามเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงทางเสียง ได้แก่

2.1 บ้านสากดกลาง ตำบลสากด อำเภอบัว จังหวัดน่านเป็นจุดเก็บข้อมูลวิธภาษาลัวะมัลที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเสียงจากภาษาลัวะดั้งเดิมมากที่สุด

2.2 บ้านเกวตตำบลพญาแก้ว อำเภอยางกลาง จังหวัดน่านเป็นจุดเก็บข้อมูลวิธภาษาลัวะมัลที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเสียงจากภาษาลัวะดั้งเดิมน้อยที่สุด

2.3 บ้านตาหลวงตำบลปากกลาง อำเภอบัว จังหวัดน่านเป็นจุดเก็บข้อมูลวิธภาษาลัวะมัลที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเสียงและระดับเสียง

2.4 บ้านห้วยล้อม ตำบลภูฟ้า อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน เป็นจุดเก็บข้อมูลวิธภาษาลัวะไป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 รายการคำ

รายการคำที่นำมาให้ผู้บอกภาษาออกเสียงจะครอบคลุมทุกหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทย ได้แก่พยัญชนะต้นเดี่ยว 21 หน่วยเสียง พยัญชนะต้นควบกล้ำ 11 หน่วยเสียง และพยัญชนะท้าย 9 หน่วยเสียง

การคัดเลือกคำทดสอบเสียงพยัญชนะ ได้สร้างคำที่ประกอบไปด้วยพยัญชนะเดี่ยวหรือพยัญชนะควบกล้ำ (C / CC) และสระ /aa/ และเป็นคำที่มีความหมาย หากไม่มีความหมายจะเติมพยัญชนะท้ายนาสิกหรือก้องกังวาน เพื่อให้คำทั้งหมดเป็นคำพยางค์เป็นและมีวรรณยุกต์เดียวกันดังนี้

พยัญชนะต้นเดี่ยว

ปา /paa/	พา /phaa/	บาน /baan/	อา /ʔaa/	ตา /taa/
ทา /thaa/	ดาว /daaw/	กา /kaa/	คา /khaa/	
ฟาน /faan/	ซา /saa/	ฮา /haa/	จาน /caan/	ชา /chaa/
มา /maa/	นา /naa/	งา /ŋaa/	รา /raa/	ลา /laa/
วา /waa/	ยา /jaa/			

พยัญชนะต้นควบกล้ำ

GRAM /kraam/	กลาง /klaaŋ/	กว้าง /kwaanŋ/
คราว /khraaw/	คลาน /khlaan/	ควาย /khwaaj/
ปราง /praanŋ/	ปลาย /plaaj/	
พราง /phraanŋ/	พลาย /phlaaj/	
ตรา /traa/		

คำทดสอบพยัญชนะท้าย ได้สร้างคำที่มีพยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะกักไม่ก้อง สระ /aa/ และตัวสะกด และเป็นคำที่มีความหมายดังนี้

พยัญชนะท้าย

ปาก /paak ²¹ /	ปาด /paat ²¹ /	กาบ /kaap ²¹ /
ตาม /taam/	ปาน /paan/	ปาง /paaŋ/
อาย /ʔaaj/	กาว /kaaw/	กะ /ka ²¹ /

3.2 อุปกรณ์บันทึกเสียง

- 1) คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ค สำหรับบันทึกเสียง
- 2) ไมโครโฟน สำหรับบันทึกเสียง

4. การเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลเริ่มจากสัมภาษณ์ประวัติผู้บอกภาษา จากนั้นจึงเริ่มเก็บข้อมูลโดยใช้รายการคำสำหรับทดสอบเสียงพยัญชนะ ก่อนทำการบันทึกเสียงผู้วิจัยอธิบายขั้นตอนในการบันทึกเสียงและให้ผู้บอกภาษาฝึกซ้อมก่อนการบันทึกเสียงจริง เมื่อเตรียมอุปกรณ์บันทึกเสียง ได้แก่ คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊คและไมโครโฟน รวมทั้งรายการคำเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้บอกภาษาออกเสียงรายการคำสำหรับพยัญชนะจำนวน 41 คำ โดยการให้ดูภาพและตัววิจัยไปคำประกอบ แล้วให้ผู้บอกภาษาออกเสียงรายการคำที่จัดเรียงแบบสุ่มแล้วจำนวน 5 รอบ ในกรอบประโยค “พูด.....อีกที” สรุปจำนวนคำทดสอบสำหรับการวิเคราะห์เสียงพยัญชนะทั้งสิ้น 4,100 คำทดสอบ (41 คำ × 5 รอบ × 20 คน)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เสียงพยัญชนะภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะที่ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้น (พยัญชนะต้นเดี่ยว และพยัญชนะต้นควบกล้ำ) และพยัญชนะท้าย วิเคราะห์โดยใช้การฟังควบคู่กับการพิจารณาแผนภาพคลื่นเสียงด้วยโปรแกรมพราท (Praat) เพื่อประกอบการตีความที่แม่นยำนอกเหนือจากการตัดสินใจโดยใช้หูฟังนำเสนอผลการออกเสียงพยัญชนะที่ออกเสียงถูกต้องและไม่ถูกต้องของผู้บอกภาษาแต่ละวิธภาษา จำนวนวิธภาษาละ 5 คน มานับความถี่และวิเคราะห์ข้อผิดพลาดที่พบ

ผลการวิจัย

1. พยัญชนะต้นเดี่ยว

พยัญชนะภาษาไทยที่ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นเดี่ยวที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะ 4 วิธภาษา จากจำนวนพยัญชนะต้นเดี่ยวภาษาไทยจำนวน 21 เสียง พบว่าเสียงที่ผู้พูดภาษาลัวะมีปัญหาในการออกเสียง ได้แก่ เสียง /f/ /s/ และ /r/ ส่วนเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวอื่นๆ สามารถออกเสียงได้ถูกต้องทั้งหมดโดยผู้พูดภาษาลัวะบ้านสากดออกเสียง /r/ ผิดทั้งหมด และออกเสียง /f/ ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 40 ผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านเกวดออกเสียง /f/ และ /s/ ผิดทั้งหมด และออกเสียง /r/ ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 80 ในขณะที่ผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านตาสหลวง ออกเสียง /f/ และ /r/ ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 80 และ 40 ตามลำดับ ส่วนผู้พูดภาษาลัวะไปบ้านห้วยล้อม ออกเสียง /f/ และ /s/ ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 80 และออกเสียง /r/ ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 68 ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ร้อยละของการออกเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวโดยผู้พูดภาษาลัวะ 4 วิธภาษา

พยัญชนะ	ออกเสียงถูกต้อง (ร้อยละ)			
	ผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านสากดกลาง	ผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านเกวด	ผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านตาสหลวง	ผู้พูดภาษาลัวะไปบ้านห้วยล้อม
/p/	100	100	100	100
/ph/	100	100	100	100
/b/	100	100	100	100
/t/	100	100	100	100
/th/	100	100	100	100
/d/	100	100	100	100
/k/	100	100	100	100
/kh/	100	100	100	100
/ʔ/	100	100	100	100

พยัญชนะ	ออกเสียงถูกต้อง (ร้อยละ)			
	ผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้าน สกาตกลาง	ผู้พูดภาษาลัวะมัล บ้านเกวต	ผู้พูดภาษาลัวะมัล บ้านตาหลวง	ผู้พูดภาษาลัวะ ไป บ้านห้วยล้อม
/c/	100	100	100	100
/ch/	100	100	100	100
/f/	40	0	80	80
/s/	100	0	100	80
/h/	100	100	100	100
/m/	100	100	100	100
/n/	100	100	100	100
/ŋ/	100	100	100	100
/r/	0	80	40	68
/l/	100	100	100	100
/w/	100	100	100	100
/j/	100	100	100	100

จากจำนวนพยัญชนะต้นเดี่ยวภาษาไทยจำนวน 21 เสียง พบว่า เสียงที่ผู้พูดภาษาลัวะมีปัญหาในการออกเสียงได้แก่ เสียง /f/ /s/ และ /r/ โดยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวที่มีปัญหาดังกล่าวผู้พูดภาษาลัวะจะออกผิดเป็นเสียงอื่นๆ ดังนี้

เสียงพยัญชนะ /f/ ออกเป็นเสียง [phw] และ [kh]

เสียงพยัญชนะ /s/ ออกเป็นเสียง [ch]

เสียงพยัญชนะ /r/ ออกเป็นเสียง [l]

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบการออกเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวของผู้พูดภาษาลัวะทั้ง 4 ภูมิภาคพบว่า พยัญชนะที่พบว่าออกเสียงไม่ถูกต้องในทุกภูมิภาคคือ เสียงพยัญชนะ /f/ และ /r/ ส่วนเสียงพยัญชนะ /s/ พบว่ามีเพียงผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านเกวตและผู้พูดภาษาลัวะไปบ้านห้วยล้อมเท่านั้นที่ออกเสียงไม่ถูกต้อง

2. พยัญชนะต้นควบกล้ำ

ผลการเปรียบเทียบพยัญชนะภาษาไทยที่ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นควบกล้ำที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะ 4 ภูมิภาคแสดงได้ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ร้อยละของการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำโดยผู้พูดภาษาลัวะ 4 ภูมิภาค

พยัญชนะ	ออกเสียงถูกต้อง (ร้อยละ)			
	ผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้าน สกาตกลาง	ผู้พูดภาษาลัวะมัล บ้านเกวต	ผู้พูดภาษาลัวะมัล บ้านตาหลวง	ผู้พูดภาษาลัวะ ไป บ้านห้วยล้อม
/kr/	0	48	0	60
/khr/	0	12	0	48
/pr/	0	68	0	68
/phr/	0	0	20	60
/tr/	8	68	20	88
/kl/	60	100	100	100

พยัญชนะ	ออกเสียงถูกต้อง (ร้อยละ)			
	ผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้าน สกาตกลาง	ผู้พูดภาษาลัวะมัล บ้านเกวด	ผู้พูดภาษาลัวะมัล บ้านตาลหวง	ผู้พูดภาษาลัวะ ไปรบ้านห้วยล้อม
/kh/	52	92	100	100
/p/	68	92	100	92
/ph/	60	60	100	88
/kw/	100	100	100	100
/khw/	100	100	100	100

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่าพยัญชนะต้นควบกล้ำเป็นปัญหาในการออกเสียงของผู้พูดภาษาลัวะทั้งที่เป็นพยัญชนะต้นควบกับเสียง /r/ ได้แก่ /kr//khr//pr//phr//tr/ และพยัญชนะต้นควบกับเสียง /l/ ได้แก่ /kl//kh/ /pl//ph/ มีเพียงพยัญชนะต้นควบกับเสียง /w/ ได้แก่ /kw//khw/ เท่านั้น ที่ผู้พูดภาษาลัวะออกเสียงได้ถูกต้องทั้งหมด อย่างไรก็ตามพบว่าผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านสกาต กลางออกเสียงพยัญชนะต้นควบกับเสียง /r/ ได้แก่ /kr//khr//pr/ และ /phr/ ผิดทั้งหมด และพยัญชนะควบกล้ำ /tr/ ออกเสียงถูกเพียงร้อยละ 8 เท่านั้น รวมทั้งผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านตาลหวงที่ออกเสียงพยัญชนะต้นควบกับเสียง /r/ ได้แก่ /kr//khr/ และ /pr/ ผิดทั้งหมด และพยัญชนะควบกล้ำ /phr/ และ /tr/ ออกเสียงถูกเพียงร้อยละ 20

ในขณะที่พยัญชนะต้นควบกล้ำที่เป็นพยัญชนะต้นควบกับเสียง /l/ ได้แก่ /kl//kh/ /pl//ph/ พบว่า ผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านตาลหวงออกเสียงถูกต้องทั้งหมด ใกล้เคียงกับผู้พูดภาษาลัวะไปรบ้านห้วยล้อมที่ออกเสียงควบกล้ำดังกล่าวถูกต้องเกือบทั้งหมดเช่นกัน คือพยัญชนะควบกล้ำ /pl/ และ /ph/ ออกเสียงถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 92 และ 88 ตามลำดับ ส่วนผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านเกวดออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำได้ถูกต้องรองลงมา คือพยัญชนะควบกล้ำ /ph/ ออกเสียงถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 60 ลำดับสุดท้ายคือผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านสกาตกลางที่ออกเสียงถูกต้องอยู่ระหว่างร้อยละ 52 ถึง 68 เท่านั้น

เมื่อพิจารณาพยัญชนะต้นควบกล้ำที่เป็นปัญหาในการออกเสียงของผู้พูดภาษาลัวะทั้งที่เป็นพยัญชนะต้นควบกับเสียง /r/ ได้แก่ /kr//khr//pr//phr//tr/ และพยัญชนะต้นควบกับเสียง /l/ ได้แก่ /kl//kh/ /pl//ph/ มีเพียงพยัญชนะต้นควบกับเสียง /w/ ได้แก่ /kw//khw/ เท่านั้น ที่ผู้พูดภาษาลัวะออกเสียงได้ถูกต้องทั้งหมด โดยเสียงพยัญชนะต้นที่มีปัญหาดังกล่าวผู้พูดภาษาลัวะจะออกผิดเป็นเสียงอื่นๆ ดังนี้

เสียงพยัญชนะ /kr/	ออกเป็นเสียง [kl] และ [k]
เสียงพยัญชนะ /khr/	ออกเป็นเสียง [kh] และ [k]
เสียงพยัญชนะ /pr/	ออกเป็นเสียง [pl] และ [p]
เสียงพยัญชนะ /phr/	ออกเป็นเสียง [ph] และ [p]
เสียงพยัญชนะ /tr/	ออกเป็นเสียง [t] และ [t]
เสียงพยัญชนะ /kl/	ออกเป็นเสียง [k]
เสียงพยัญชนะ /kh/	ออกเป็นเสียง [kh]
เสียงพยัญชนะ /pl/	ออกเป็นเสียง [p]
เสียงพยัญชนะ /ph/	ออกเป็นเสียง [ph]

จะเห็นได้ว่า พยัญชนะควบกล้ำที่เป็นปัญหาของผู้พูดภาษาลัวะทุกวิธภาษาได้แก่ พยัญชนะควบกล้ำที่เป็นพยัญชนะต้นควบกับเสียง /r/ ได้แก่ /kr//khr//pr//phr//tr/ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านสกาตกลาง และผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านตาลหวง ในขณะที่พยัญชนะต้นควบกับเสียง /l/ ได้แก่

/k/ /kh/ /p/ /ph/ พบว่าผู้พูดภาษาลัวะมีบ้านตากลางและผู้พูดภาษาลัวะไปบ้านห้วยล้อม ออกเสียงได้ถูกต้องมากกว่า

3. พยัญชนะท้าย

ผลการเปรียบเทียบพยัญชนะภาษาไทยที่ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้ายที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะ 4 วิชาแสดงได้ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ร้อยละของการออกเสียงพยัญชนะท้ายโดยผู้พูดภาษาลัวะ 4 วิชา

พยัญชนะ	ออกเสียงถูกต้อง (ร้อยละ)			
	ผู้พูดภาษาลัวะมีบ้านตากลาง	ผู้พูดภาษาลัวะมีบ้านเกวต	ผู้พูดภาษาลัวะมีบ้านตากลาง	ผู้พูดภาษาลัวะไปบ้านห้วยล้อม
/-k/	100	100	100	100
/-t/	100	100	100	100
/-p/	100	100	100	100
/-ʔ/	100	100	100	100
/-m/	100	100	100	100
/-n/	100	100	100	100
/-ŋ/	100	100	100	100
/-w/	100	100	100	100
/-j/	100	100	100	100

ตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลัวะทั้ง 4 วิชาสามารถออกเสียงพยัญชนะท้ายภาษาไทยได้ทุกเสียง

สรุปและอภิปรายผล

เมื่อพิจารณาเสียงพยัญชนะภาษาไทยที่ผู้พูดภาษาลัวะออกเสียงไม่ถูกต้อง จากจำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทย 21 หน่วยเสียง พบหน่วยเสียงที่ออกเสียงไม่ถูกต้องดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 พยัญชนะต้นเดี่ยวภาษาไทยของผู้พูดภาษาลัวะที่พบการออกเสียงไม่ถูกต้อง

พยัญชนะ	ออกเสียงถูกต้อง (ร้อยละ)			
	ผู้พูดภาษาลัวะมีบ้านตากลาง	ผู้พูดภาษาลัวะมีบ้านเกวต	ผู้พูดภาษาลัวะมีบ้านตากลาง	ผู้พูดภาษาลัวะไปบ้านห้วยล้อม
/f/	40	0	80	80
/s/	100	0	100	80
/r/	0	80	40	68

จากตารางที่ 8 จะเห็นได้ว่าหน่วยเสียงพยัญชนะ /f/ ผู้พูดภาษาลัวะมีบ้านตากลางออกเสียงถูกต้องเพียงร้อยละ 40 ส่วนผู้พูดภาษาลัวะมีบ้านเกวตออกเสียงไม่ถูกต้องทั้งหมดซึ่งพบว่า ในระบบเสียงของภาษาลัวะ ทั้ง 2 ถิ่นนี้ไม่มีหน่วยเสียงพยัญชนะ /f/ ดังนั้นจึงออกเสียงเป็น [phw] ซึ่งหากพิจารณาจากภาษามล-โปร

ดั้งเดิม ที่ ฟิลเบค (Filbeck, 1978) ได้ศึกษาไว้ก็จะพบว่าภาษาลัวะดั้งเดิมไม่มีเสียงพยัญชนะ /f/ และสอดคล้องกับข้อค้นพบของอินทจามรรัักษ์ (Intajamornrak, 2009) ที่ศึกษาการแปลงเสียงคำยืมภาษาไทยในภาษาลัวะพบว่าคำยืมภาษาไทยที่มีพยัญชนะต้นเป็นเสียง /f/ เช่น คำว่า [faak²¹] ‘ฝาก’ [faaj⁴²] ‘ฝ่าย’ ผู้พูดภาษาลัวะมักจะออกเสียงเป็น [phwaak] และ [phwaaj] ตามลำดับ ในขณะที่ผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านตาหลวงและผู้พูดภาษาลัวะไปบ้านห้วยล้อมออกเสียงถูกต้องถึงร้อยละ 80 สาเหตุน่าจะเกิดจากภาษาลัวะไปบ้านนั้นไม่มีหน่วยเสียงพยัญชนะ /f/ ทำให้สามารถออกเสียงพยัญชนะภาษาไทยได้ ส่วนผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านตาหลวงนั้น ถึงแม้ว่าจะไม่มีหน่วยเสียงพยัญชนะ /f/ แต่เมื่อพิจารณาบริบทของการสัมผัสภาษา จะเห็นได้ว่าผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านตาหลวงน่าจะได้รับอิทธิพลจากภาษาคำเมืองน่านและภาษาไทยสูงกว่าผู้พูดภาษาลัวะวิธภาษาอื่นๆ

หน่วยเสียงพยัญชนะ /s/ พบว่า มีเพียงผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านเกวตและผู้พูดภาษาลัวะไปบ้านห้วยล้อมเท่านั้นที่ออกเสียงไม่ถูกต้อง โดยผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านเกวตออกเสียงไม่ถูกต้องทั้งหมด ส่วนผู้พูดภาษาลัวะไปบ้านห้วยล้อมออกเสียงถูกต้อง ร้อยละ 80 สาเหตุของปัญหาในการออกเสียงแตกต่างจากหน่วยเสียงพยัญชนะ /f/ หากพิจารณาระบบเสียงที่แสดงในบทที่ 2 จะพบว่าทั้ง 2 วิธภาษามีหน่วยเสียงพยัญชนะ /s/ แต่ทว่าในการออกเสียง แม้จะเป็นในคำภาษาลัวะ ผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านเกวตและผู้พูดภาษาลัวะไปบ้านห้วยล้อมที่เป็นผู้สูงอายุมักจะออกเสียง /s/ เป็น [ch] ซึ่งไม่ทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนแปลง นั่นคือ [ch] เป็นรูปแปรอิสระของเสียง /s/

สุดท้ายคือ หน่วยเสียงพยัญชนะ /r/ ที่พบการออกเสียงไม่ถูกต้องในผู้พูดทุกวิธภาษา โดยผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านสากดกลาง พบว่า ออกเสียงไม่ถูกต้องทั้งหมด ถัดมาคือผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านตาหลวงที่ออกเสียงถูกต้อง ร้อยละ 40 ผู้พูดภาษาลัวะไปบ้านห้วยล้อมออกเสียงถูกต้อง ร้อยละ 68 และผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านเกวตออกเสียงถูกต้องร้อยละ 80 สำหรับหน่วยเสียงนี้ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากระบบเสียงภาษาลัวะจะเห็นว่าภาษาลัวะมัลบ้านสากดกลางและภาษาลัวะมัลบ้านตาหลวงไม่มีหน่วยเสียงพยัญชนะ /r/ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทางเสียงจากภาษาลัวะดั้งเดิมที่มีเสียงพยัญชนะ /r/ มาก่อน จึงเป็นไปได้ว่าผู้พูดภาษาลัวะดังกล่าวไม่สามารถออกเสียง /r/ สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Intajamornrak (2009) เช่นกัน เช่นคำว่า [rɔɔj³⁴] ‘ร้อย’ ออกเสียงเป็น [ɔɔj] คำว่า [liɔn³²] ‘เรียน’ ออกเสียงเป็น [liɔn] รวมถึงอาจเป็นอิทธิพลจากการสัมผัสภาษากับภาษาคำเมืองน่าน และภาษาไทย ส่วนการที่ผู้พูดภาษาลัวะไปบ้านห้วยล้อมและผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านเกวตสามารถออกเสียง /r/ ได้เนื่องจากมีหน่วยเสียงดังกล่าวในระบบเสียง การออกเสียงผิดพลาดที่พบอาจเกิดจากการแปรหว่างเสียง [r] และ [l] และอิทธิพลจากการสัมผัสภาษากับภาษาคำเมืองน่าน และภาษาไทยเช่นเดียวกัน

ในกรณีของพยัญชนะควบกล้ำ จะเห็นได้ว่าจากจำนวนพยัญชนะควบกล้ำ 11 เสียง มีเพียงพยัญชนะ /khw/ และ /kw/ เท่านั้นที่ผู้พูดภาษาลัวะทุกคนในทุกวิธภาษาออกเสียงถูกต้องทั้งหมด พยัญชนะควบกล้ำที่ผู้พูดภาษาลัวะออกเสียงไม่ถูกต้องแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 พยัญชนะต้นควบกล้ำภาษาไทยของผู้พูดภาษาลัวะที่พบการออกเสียงไม่ถูกต้อง

พยัญชนะ	ออกเสียงถูกต้อง (ร้อยละ)			
	ผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านสากดกลาง	ผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านเกวต	ผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านตาหลวง	ผู้พูดภาษาลัวะไปบ้านห้วยล้อม
/kr/	0	48	0	60
/khr/	0	12	0	48
/pr/	0	68	0	68

พยัญชนะ	ออกเสียงถูกต้อง (ร้อยละ)			
	ผู้พูดภาษาลัวะมัล บ้านสากดกลาง	ผู้พูดภาษาลัวะมัล บ้านเกวต	ผู้พูดภาษาลัวะมัล บ้านตาหลวง	ผู้พูดภาษาลัวะ ไปรบ้านห้วยล้อม
/phr/	0	0	20	60
/tr/	8	60	20	88
/kʰ/	60	100	100	100
/khʰ/	52	92	100	100
/pʰ/	68	92	100	92
/phʰ/	60	60	100	88

ตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านเกวตและภาษาลัวะไปรบ้านห้วยล้อมออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำที่เป็นพยัญชนะต้นควบกับเสียง /r/ ได้แก่ /kr//khr//pr//phr//tr/ ได้ดีกว่าผู้พูดภาษาลัวะอีก 2 ถิ่น สาเหตุเนื่องมาจากภาษาลัวะมัลบ้านเกวตและภาษาลัวะไปรบ้านห้วยล้อม มีหน่วยเสียงพยัญชนะ /r/ และมีพยัญชนะควบกล้ำที่เป็นพยัญชนะต้นควบกับเสียง /r/ ในขณะที่ภาษาลัวะอีก 2 ถิ่นคือ ภาษาลัวะมัลบ้านสากดกลางและบ้านตาหลวง ไม่มีหน่วยเสียงดังกล่าว อย่างไรก็ตามก็สังเกตเห็นได้ว่าร้อยละของการออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำที่เป็นพยัญชนะต้นควบกับเสียง /r/ ไม่สูงมากเมื่อเทียบกับพยัญชนะควบกล้ำที่เป็นพยัญชนะต้นควบกับเสียง /l/ สาเหตุน่าจะมาจากการสัมผัสภาษากับภาษาคำเมืองน่านซึ่งไม่มีเสียงพยัญชนะ /r/ และไม่มีพยัญชนะต้นควบกับเสียง/r/

เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้พูดภาษาลัวะสามารถออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำภาษาไทยที่เป็นพยัญชนะต้นควบกับเสียง /l/ ได้ดี น่าจะมีสาเหตุจากภาษาลัวะเป็นภาษาตระกูลมอญ-เขมรที่มีพยัญชนะควบกล้ำเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ไม่มีปัญหาในการออกเสียงดังกล่าว ยกเว้นผู้พูดภาษาลัวะมัลบ้านสากดกลางที่พบร้อยละของการออกเสียงถูกต้องร้อยละ 52-68 อาจมีสาเหตุจากภาษาลัวะมัลบ้านสากดกลางเป็นภาษาลัวะที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากภาษาลัวะดั้งเดิมอย่างมากและพยัญชนะควบกล้ำเพียงมีเพียง/kw-, khw-, thw-/เท่านั้น

ส่วนพยัญชนะท้ายภาษาไทย พบว่าไม่เป็นปัญหาในการออกเสียงของผู้พูดภาษาลัวะเนื่องจากภาษาลัวะ มีเสียงพยัญชนะท้ายครอบคลุมเสียงพยัญชนะท้ายทุกเสียงในภาษาไทย เนื่องจากพยัญชนะท้ายในภาษาตระกูลมอญ-เขมรมีมากกว่าภาษาไทย เช่น -s, -j, -h, -r, -l เป็นต้น

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าข้อผิดพลาดของการออกเสียงพยัญชนะภาษาไทยเกิดจากอิทธิพลของภาษาแม่ซึ่งก็คือ ภาษาลัวะ เนื่องมาจากระบบเสียงที่ต่างกัน เสียงพยัญชนะภาษาไทยที่ไม่มีในภาษาลัวะ ทำให้ผู้พูดภาษาลัวะเลือกใช้เสียงที่ใกล้เคียง ได้แก่ เสียง [phw/kh] แทนเสียง /f/ และ เสียง [ch] แทนเสียง /s/ ในขณะที่อีกหนึ่งสาเหตุน่าจะมาจากอิทธิพลของการสัมผัสภาษากับภาษาคำเมืองน่าน และภาษาไทย ก็คือ เสียง /r/ เนื่องจากภาษาคำเมืองน่าน ไม่มีหน่วยเสียง /r/รวมถึงการออกเสียง /r/ ภาษาไทยในปัจจุบันที่มีรูปแปรเป็น [l] เช่นเดียวกับเสียงพยัญชนะควบกล้ำที่ได้รับอิทธิพลจากการสัมผัสภาษากับภาษาคำเมืองน่านที่ไม่มีพยัญชนะควบกล้ำ (Cr-) และการออกเสียงภาษาไทยที่มีรูปแปรจาก (Cr-) เป็น Cl- และ C

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าผู้พูดสองภาษาหรือผู้พูดหลายภาษาอย่างเช่น ผู้พูดภาษาลัวะ มีปัญหาในการออกเสียงพยัญชนะภาษาไทยบางเสียง โดยปัญหาดังกล่าวคือการแทรกแซงจากภาษาแม่นั่นเอง เช่นเดียวกับปรากฏการณ์ที่พบในภาษากะเหรี่ยงในงานของสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2558) ที่พบปัญหาการออกเสียงพยัญชนะท้ายเนื่องจากภาษากะเหรี่ยงไม่มีพยัญชนะท้ายโดยผู้พูดภาษาลัวะนำสัทลักษณะของเสียงในภาษาลัวะไปใช้ในการออกเสียง

พยัญชนะภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสียงที่ไม่มีในภาษาลั๊วะ และวิธภาษาลั๊วะที่มีหน่วยเสียงแตกต่างจากภาษาไทยมากกว่าจะเกิดการแทรกแซงทางเสียงมากกว่าวิธภาษาลั๊วะที่มีหน่วยเสียงใกล้เคียงกับภาษาไทยซึ่งการแทรกแซงจากภาษาแม่ถือเป็นปัญหาที่พบในผู้พูดสองภาษาหรือผู้เรียนภาษาที่สอง

ผลการศึกษางานวิจัยนี้ สามารถใช้เป็นความรู้พื้นฐานและแนวทางในการสร้างแบบฝึกออกเสียงพยัญชนะภาษาไทยให้แก่ นักเรียนชาวลั๊วะ รวมทั้งปรับใช้กับนักเรียนชาติพันธุ์กลุ่มภาษาตระกูลมอญ-เขมรที่มีระบบเสียงใกล้เคียงกับภาษาลั๊วะได้

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณา สุวรรณผลพ. (2550). การสร้างชุดฝึกทักษะการออกเสียง และการเขียนคำที่มีตัวสะกดตรงมาตรา สำหรับนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงโปว์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ชนนาค อินทจามรรักษ. (2552). เส้นทางสู่การเป็นภาษาวรรณยุกต์ของภาษามัล-โปรที่พูดในจังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2559). รายงานผลการวิจัยโครงการ“สระและวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาเขมร เวียดนาม พม่า และมลายู: การศึกษาทางกลศาสตร์และการรับรู้”. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- _____. (2562ก). รายงานผลการวิจัยโครงการ“การออกเสียงภาษาไทยของผู้พูดภาษาลั๊วะ จังหวัดน่าน: การศึกษาทางกลศาสตร์”. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.).
- _____. (2562ข). วรรณยุกต์ภาษาไทยของผู้พูดภาษาลั๊วะ จังหวัดน่าน: การศึกษาทางกลศาสตร์. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 19(2): 1-21.
- ณัฐพงษ์ วงษ์อำไพ. (2552). วรรณยุกต์ภาษาไทยกรุงเทพฯ ที่ออกเสียงโดยเด็กอายุ 6-7 ปี ซึ่งพูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีเป็นภาษาแม่: การศึกษาทางกลศาสตร์และการรับรู้. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนภัทร สินธวชีวะ. (2552). วรรณยุกต์ภาษาไทยกรุงเทพฯ ที่ออกเสียงโดยคนญี่ปุ่น: การศึกษาทางกลศาสตร์และการรับรู้. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และคณะ. (2550). บทประมวลและสังเคราะห์ฐานข้อมูล 902 หมู่บ้าน (99 ตำบล). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- นฤมล มหาไพบูลย์. (2547). การพัฒนาความสามารถในการออกเสียงและการเขียนคำที่สะกดด้วยแม่กน ของนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อำเภอแม่สลด จังหวัดตาก โดยใช้แบบฝึกการออกเสียงและการเขียนคำที่สะกดด้วยแม่กน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ผณินทรา ธีรานนท์. (2559). กลศาสตร์และสัทศาสตร์เสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยโดยชาวเวียดนามและชาวกัมพูชา. วารสารภาษาและวัฒนธรรม, 35(1): 81-100.

- ฤทัยวรรณ ปานชา. (2560). **วรรณยุกต์ภาษาไทยกรุงเทพฯ ที่พูดโดยคนกลุ่มภาษาที่มีประสบการณ์ภาษาไทยแตกต่างกัน**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ. (2558). ปัญหาการออกเสียงคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น เชื้อสายกะเหรี่ยงและมอญ จังหวัดกาญจนบุรี. **วารสารวรรณวิทัศน์**, 15(ฉบับพิเศษ), 319-344.
- สุวิทย์ ชาวไทย. (2549). **การสร้างชุดฝึกทักษะทางการอ่านและการเขียนคำศัพท์ในมาตราแม่กนสำหรับนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- Diffloth, G. (1985). Austro-Asiatic Languages. **Encyclopaedia Britannica**. (pp 480-484). Chicago: Encyclopaedia Britannica.
- Filbeck, D. (1978). **T'in: a historical study**. Canberra: Australian National University.
- Intajamornrak, C. (2009). Tai loanword in Mal: A minority language of Thailand. **Mon-Khmer Studies**, 39: 123-136.
- Weinreich, U. (1968). **Language in contact** (3rd edition). New York: Linguistic Circle of New York.